

50-РІЧЧЯ ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ ВАЛЕНТИНА ПАВЛОВИЧА ВИШНЕВСЬКОГО

8 червня 2008 р. виповнилось 50 років із дня народження члена-кореспондента НАН України, доктора економічних наук, професора, заступника директора з наукової роботи, завідувача відділу фінансово-економічних проблем використання виробничого потенціалу Інституту економіки промисловості НАН України **Валентина Павловича Вишневського**.

В.П. Вишневський народився у 1958 р. у м. Суми. У 1980 р. закінчив Харківський інженерно-економічний інститут. Отримав диплом із відзнакою та кваліфікацію інженера-економіста. Із 1980 р. і до цього часу – співробітник Інституту економіки промисловості НАН України (м. Донецьк). У 1987 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: "Економічні методи використання резервів прискорення технічного переозброєння виробництва (на прикладі металургійних підприємств УРСР)", а в 1998 р. – докторську дисертацію на

тему: "Методологічні основи вдосконалення оподаткування підприємств".

В.П. Вишневський є визнаним в Україні вченим і засновником школи у сфері оподаткування і фінансів підприємств. Починаючи з 1991 р. був керівником 6 науково-дослідних тем із проблем оподаткування, місцевих фінансів, фінансового регулювання виробничого потенціалу, що виконувались в Інституті економіки промисловості НАН України за постановами Бюро відділення економіки НАН України.

За результатами наукових досліджень В.П. Вишневським розроблено наукову концепцію фінансового механізму регулювання виробничого потенціалу та концепцію оподаткування підприємств, що створює передумови для формування податкового режиму, сприятливого щодо вітчизняного товаровиробника; обґрунтовано систему принципів оподаткування, що відповідає інституційним особливостям етапу ринкової трансформації економіки; запропоновано науково-методичні рекомендації щодо вдосконалення складу, структури і механізму обчислення податків, сплачуваних підприємствами, бухгалтерського обліку фінансових результатів господарської діяльності.

Під його керівництвом і за безпосередньою участю разом із фахівцями з математики та програмного забезпечення сформовано й реалізовано на ПЕОМ комплекс економіко-математичних моделей щодо якісної та кількісної оцінки впливу:

окремих податків (на прибуток, ПДВ, обов'язкових відрахувань на соці-

альне страхування) та їх сукупності на діяльність промислових підприємств у динаміці (1998 р.);

податкових режимів, що застосовуються різними податковими юрисдикціями, на напрями міжнародної міграції капіталу і прямі іноземні інвестиції (2002 р.);

ПДВ на національне виробництво, споживання, заощадження і доходи бюджету, що визначається через призму функціонування трьох взаємозв'язаних секторів – домогосподарств, виробничого і суспільного (2004 р.);

податків, сплачуваних комерційними банками, які є фінансовими посередниками між кінцевими інвесторами і підприємствами реального сектору економіки (2005 р.).

У результаті дослідження лаферової проблематики В.П. Вишневським було визначено загальну умову, за якої зменшення ставки податку на прибуток підприємств не спричиняє скорочення доходів бюджету.

На основі використання економіко-математичних методів і виконаних обчислювальних експериментів обґрунтовано доцільність стратегічної орієнтації податкової політики України на двоїсту систему оподаткування доходів, що передбачає оподаткування прибутку підприємств і процентних доходів фізичних осіб за зниженими плоскими ставками:

Виявлено вплив податків на масштаби тіньової економіки й обґрунтовано шляхи її зменшення. Досліджено вплив на рішення платників податків про ухилення таких чинників, як: середня ставка податку; розмір штрафних санкцій; вірогідність виявлення факту ухилення; комісійні, що сплачуються посередникам при ухиленні від сплати податків;

трансакційні витрати ухилення. Обґрунтовано, що у типових для пострадянських країн умовах нерозвинених демократичних інститутів і корупції рівень податків не є головним чинником, що впливає на масштаби ухилення від їх сплати.

Як фахівець із питань фінансів і оподаткування В.П. Вишневський брав участь у діяльності Комісії з питань економічної реформи й управління народним господарством Верховної Ради України; робочої групи для вивчення впливу податкової системи на господарську діяльність підприємств і організацій та підготовки проектів щодо лібералізації податкового законодавства; робочої групи з питань розвитку системи податків як основи зміцнення державних фінансів та піднесення національної економіки; спеціальної комісії з перевірки додержання законодавства з питань адміністрування і відшкодування податку на додану вартість; регіонального комітету з упровадження проектів і програм ДПА у Донецькій області.

Результати наукових досліджень В.П. Вишневського були використані: у законотворчій діяльності (при розробці Законів України "Про систему оподаткування", "Про оподаткування прибутку підприємств", "Про податок на додану вартість", "Про місцеві податки і збори" та ін.); при розробці Концепції державної промислової політики України, Концепції організаційно-економічного механізму стабілізації промислового виробництва, Програми науково-технічного розвитку Донецької області до 2020 р.; а також – у практичній діяльності промислових підприємств.

За результатами наукової роботи вченим опубліковано більше 70 наукових робіт, у тому числі 3 особисті

монографії та 5 у співавторстві, статті у відомих українських і російських журналах, зокрема "Економіка України", "Фінанси України", "Вопросы экономики", "Мировая экономика и международные отношения".

В.П. Вишневський є членом редколегій журналів "Економіка промисловості", "Економічний вісник Національного гірничого університету", членом спеціалізованих вчених рад в Інституті економіки промисловості та Інституті економіко-правових досліджень НАН України із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

В.П. Вишневський веде плідну роботу з підготовки наукових кадрів. Під його керівництвом захищено докторську та 5 кандидатських дисертацій із проблем оподаткування. Він виступав офіційним опонентом при захисті ряду докторських і кандидатських дисертацій із фінансової та податкової проблематики. Бере активну участь у роботі вищої школи. Є завідувачем кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного технічного і професором Донецького національного університетів МОН України. В.П. Вишневський підтримує тісні наукові зв'язки з

фахівцями-фінансистами інститутів НАН України, МОН України, Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України.

За цикл робіт "Теоретичні основи і методичне забезпечення формування ефективного механізму розподілу прибутку" нагороджений медаллю НАН України із премією для молодих учених (1991 р.), за монографію "Уход от уплаты налогов: теория и практика" (у співавторстві з А. Веткіним) – дипломом III ступеня всеукраїнського конкурсу наукових монографій, присвяченого пам'яті М. Туган-Барановського (2004 р.).

Плідна наукова діяльність В.П. Вишневського забезпечила його високий авторитет серед науковців, фахівців із фінансів, грошового обігу і кредиту, працівників податкової адміністрації, комерційних банків і промислових підприємств.

Щиро вітаючи Валентина Павловича з ювілеєм, наукова громадськість зичить йому міцного здоров'я, добробуту, подальших успіхів у науковій та освітянській роботі, спрямованій на вирішення актуальних проблем розвитку податкової системи України.